

R.J.H. Jurgens,
International Division
F. van Lanschot Bankiers NV
Hooge Steenweg 29
5211 JN s'HERTOGENBOSCH

mr. A.D. Dirkzwager
Keizersgracht 702D
1017 EV AMSTERDAM

— Verhuurd

3 maart 1998

Beste Rudolf.

In 1980 ontving ik van ene mr. Adrianus Dirkzwager een nieuwjaarsbrief waarin stond: 'Lali Djiwoh', hetgeen javaans is voor: 'Vergeet Uw Ziel'. 'Hoe kan dat?', vraagt hij zich af. Als je in 1997 drie en halve maand gekluisterd bent aan een ziekenhuisbed, dan heb je tijd om na te denken. Onder normale omstandigheden, wanneer je gezond bent, bepaalt je geest de plaats op aarde waar je wilt toeven hetzij een museum hetzij in een winkelcentrum of waar dan ook. Echter wat ik al zei, gekluisterd aan een ziekbed, bepaalde mijn lichaam 'the ^{maand} whereabouts' van mijn persoon. Tegen wil en dank heb ik 3½ moeten kijken naar de twee torens van Abcoude en heb Abcoude bij storm, regen en zonneschijn, Abcoude bij dag en nacht, en bij zonsopgang en- ondergang geobserveerd. Dan ga je wel nadenken over het fenomeen **lichaam en ziel** (body and soul) en haar interactie. Ik durf te beweren dat alle lichamen min of meer hetzelfde zijn, maar dat het de ziel, zijnde naar mijn mening 'de geest oftewel de geestelijke vermogens', is die ieder mens op zichzelf uniek maakt en zich daarmee onderscheidt van de andere exemplaren mens. In het ziekenhuis heb ik ervaren dat het lichaam zijn invloed aanwendt in het 'heden en nu', terwijl de ziel zich occupeert met het verleden met behulp van de herinnering en met de toekomst al plannen makend. Zou misschien de betekenis van de spreuk: 'Lali Djiwoh' een raadgeving kunnen zijn om te genieten van het heden (Carpe Diem) en wees niet gepréoccupeerd met welke besognes dan ook, want anders mis je de ware schoonheid van de zonsopgang die de beklimmers van de vulkaan te wachten stond. Helaas is Janus Dirkzwager overleden en kan ik mijn bevindingen over dit onderwerp niet meer met hem delen, maar wel met degeen aan wie ik verkies deze brief te versturen. .

Je groeten
Adrianus

Meningen

uitgesproken in woorden en zinnen zijn vluchtig en onzichtbaar. Het is een wonderbaarlijk vermogen van de mens, een soort toveren, om het onzichtbare zichtbaar te maken en het vluchtige vast te kunnen leggen op een informatiedrager (papier; linnen etc.) Op deze wijze kunnen we tijd en ruimte overbruggen.

Ik ben van mening dat de zetel van onze ziel in onze hersenen is gelegen. In het 'denken' komen de twee hierboven genoemde componenten van de ziel, te weten: de immateriële substantie en de wezensvorm kenmerk, bijéén. Toegegeven, niet alle vormen van denken betreffen onze zieleroerselen en indien gecommuniceerd, behoeven die niet de anderen te ontroeren of tot verder overpeinzingen aan te zetten. Veel van ons denken is gericht op overleving, onszelf betreffende en niet op zielsverwantschap in brede zin. In een VPRO programma beantwoordde, desgevraagd, een filosoof, wiens naam mij ontschoten is, dat de ziel bestaat uit alle geschriften (ex aeqo schilderijen, muziekcomposities, etc.) waarin je gedachten hebt neergelegd en waardoor het nageslacht toegang heeft tot jouw gedachtengoed. In deze opvatting van de ziel is deze onsterfelijk. Zo schreef Petrarca (1304-1374 AD) in zijn boek 'Een Leven in Eenzaamheid': "U, die dit leest 300 jaar na mijn dood...". Sterker nog, Petrarca heeft een tijdspanne van 625 jaar overbrugd, toen ik kennis nam van zijn gedachtengoed.

De ziel, die de wezensvorm bepaalt, is tijdens ons leven onlosmakelijk verbonden met het lichaam. De ziel kan een gemoedsstemming oproepen die door fysieke gevoelens verhevigd kunnen worden, een voorbeeld is de initiatierites waarbij de nieuweling/installandus verschillende pijnproeven moet doorstaan. Ook Keats definieerde "the ultimate experience" door een 'sharing of a deep thought', die versterkt wordt door de aanraking. Meer beducht moet men zijn voor het lichaam dat autonoom en onafhankelijk van de ziel, gevoelens oproept die men gelijk kan stellen aan dierlijke instincten.

Dit hierboven nog eens overlezend, realiseer ik me dat de draaf was geteld hoe je in de kunst op een voor anderen herkenbare wijze, aan de ziel vorm kunt geven.

De ziel bepaalt het individu, maar naar mijn mening, past de ziel zich, wat vorm betreft, ook aan bij het individu.

Mijn ziel heeft gekozen voor de briefvorm.

Een brief, zeg deze brief van ± 40 gram zwaar, is natuurlijk niet mijn gehele ziel en al.

Dan zou ik een lichtgewicht zijn.

Och, misschien vind je het allemaal saaiër wat ik hierboven schreef. Maar dan trap je wel op mijn ziel!!! Zouwar - Quirina JJ